საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს რესპუბლიკა

გამოდის 1990 წლის დეკემბრიდან. №205 (2578) პარასკევი. 22 აგვისტო. 1997 წელი. ფასი 40 თეთრი. თბილისს გარეთ – 45 თეთრი.

ეროვნული ერთიანობა

„ეროვნული ერთიანობა ... ეს ... ეროვნული ... ეროვნული ... ეროვნული

საქართველოს რესპუბლიკა
№205. პარასკევი. 22 აგვისტო. 1997 წელი.

საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულება

1997 წლის 18 აგვისტო ქ. თბილისი

საქართველოში საარქივო დარგის შემდგომი განვითარების ღონისძიებათა შესახებ

ბოლო წლებში საქართველოში საარქივო ფონდის განვითარებამ შეშფოთა პროფესიონალი ბიბლიოთეკარები, არქივისტები მაგერალურ-გეოლოგიური ბაზის სრულყოფისა და ამ სფეროში დასაქმებულ სპეციალისტთა საქმიანობის პირობების გაუმჯობესების მიზნით:

1. საქართველოს საარქივო სახელმწიფო ფონდი ეპარტამენტმა (მ. ბახორაძე);

— 1997 წლის ბოლომდე მომმართოს სახელმწიფო არქივების მმეწარმეობის, არსებული შენობების რეკონსტრუქციისა და აღჭურვის, მათი დაცვის ღონისძიებებთა 1998-2003 წლების კომპლექსურ პროგრამა;

— 1997-1998 წლებში დაამრეოს შუამაინ ამ მიზნით, რომ დარგის ნორმატიულ-მეთოდიური ბაზა შეესაბამებოდეს „ეროვნული საარქივო ფონდის შესახებ" საქართველოს კანონს; შეიმუშაოს და 1997 წლის ბოლომდე კანონმდებლობით დადგენილი წესით დასამტკიცებლად წარმოადგინოს საარქივო დარგში საქმისწარმოების ერთიანი წესების პროექტი;

— 1998 წლის პირველ აპრილამდე შეიმუშაოს და სამოქმედოდ მიმოილის „ეროვნული საარქივო ფონდის შესახებ" საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ღონეებენტების დაცვის უფლებულოფლის ნორმატივები, აგრეთვე, ღონეებენტების შემფასებელი ექსპერტიზის, ღონეებენტების ექნერალიზებული ალრიცხვის, ალნერიცხა და ეროვნული ბიბლიოთეკისა და ბიბლიოთეკების შესაბამისი ნორმატივები;

— 1997-1998 წლებში უმნრესულოფლის ეროვნული ბიბლიოთეკა, ეროვნული ბიბლიოთეკა, ეროვნული ბიბლიოთეკა,

რეფორმა

მიღებულია კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ". რა არის ამ კანონში ყველაზე მეტად მნიშვნელოვანი, რომელიც განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს?

ვასუბრები სამართლებრივი რეფორმის სახელმწიფო კომისიის თავმჯდომარეს, იუნერალურ მეცნიერებათა დოქტორს თენგიზ ლილუაშვილს.

— კანონი ამკვიდრებს პროგრესულ სასამართლოს, რაც ამას ნიშნავს, რომ სასამართლოები ადამიანებს განანდობენ უმსაჯულესს, ეროვნულ, ეროვნულ-ეთნიკურ-ისტორიულ ეროვნულ-ეკლესიურ ეროვნულ-ეთნიკურ-ეკლესიურ-ისტორიულ ეროვნულ-ეთნიკურ-ეკლესიურ-ისტორიულ-ეკონომიურ ეროვნულ-ეთნიკურ-ეკლესიურ-ისტორიულ-ეკონომიურ-

საქართველოს რესპუბლიკა
№205. პარასკევი, 22 აგვისტო, 1997 წელი

სუფლის „კიმმოს“ აეროპორტში ჩასაფრენეს პირველი 10 კაკაო ნოტების მოხმაკაო უდიდეს ავიაკაბატაროფაში დაღუფულ სამხრეთკორეელთა ნეშტები. როგორც უკვე ვიუწყებოდით, გუშინ კუნძულეზე მიწას დაეწარატნა „ბოინგ 747“, რომლის 254 მგზაფრიდან ბოლოს 28 კაკი.

როდის შეიძლება პრეზიდენტთა სიკვდილის ასოციაცია?

საუბრობენ, ამერიკელების ეკა შარკის ქალაქშელის კლიდს განმრახული აქეს ბახსნას სახელმწიფოთა მეთაურების ქალაქმეფილთა ასოციაცია, იუწყება ბრიტანელი „სანდეი-გაზეთი“. როგორც ცნობილია, იგი აქტიურ მონაწილეობას იღებდა საფრანგეთის პრეზიდენტის პოსტზე მამამისის წინასაარჩევნო კამპანიაში. ამბან, სკაკიის ავგორის აბრით, ბამოიეზია სხვა სახელმწყოფოების პრეზიდენტების ქალიშვილთა უღიდესი ინტერესი ბოლოს მიმართ. მაგალითად, 1996 წლის მაფუხლის პრეზიდენტის არჩევნებში გამარჯვების ბორის ელცინი მნიშვნელოვანწილად უნდა უმადლოდეს თავის ქალიშვილს. კაკიისაც, წერს ტაბლოი. სკაკიის ავგორის აბრით, ბკაკიან ბეზეზ ბამ ხალხმწყოფოთა მეთაურების ქალიშვილთა ასოციაციის ინიციატორი ეახდა ყამაზეთის პრეზიდენტის ეულიეი ინგერეფის ქალიშვილ მიმართ. მაგალითად, 1996 წლის მაფუხლის პრეზიდენტის არჩევნებში გამარჯვების ბორის ელცინი მნიშვნელოვანწილად უნდა უმადლოდეს თავის ქალიშვილს. ბკაკიან, წერს ტაბლოი, ეკლიდინი ქალიშვილ ბრეკას ქეკეა საფრანგეთის პრეზიდენტის არჩევნებში გამარჯვების დროს. დასასრულ გამეფი ალნმნეზეს, რომ სახელმწყოფოთა მეთაურების ქალიშვილთა ასოციაციის შექმნის ინიციატორი ეახდა ყამაზეთის პრეზიდენტის ეულიეი ინგერეფის ქალიშვილ ბრეკას ბეზეზ ბამ ხალხმწყოფოთა მეთაურების ქალიშვილთა ასოციაციის ბეზეზ

ბილი KÖPRÜ

საქართველოს რესპუბლიკა

ᲧᲝᲕᲔᲚᲗᲕᲘᲣᲠᲘ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲐ № 7 (58)

ᲕᲘᲜ ᲛᲝᲧᲕᲐᲠᲔᲡᲐ ᲐᲠ ᲘᲛᲔᲑᲡ,
ᲘᲒᲘ ᲗᲐᲕᲘᲡᲐ ᲛᲢᲔᲠᲘᲐ.
ᲨᲝᲗᲐ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲔᲚᲘ

KİM DOSTUNU ARAMAZSA,
KENDİ CANINA
DÜŞMANDIR EVVEL.
Şota Rustaveli

ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ

GÜRCİSTAN CUMHURBAŞKANININ ABD ZİYARETİ

Gürcistan Cumhhurbaşkanının ABD'ne yaptığı ziyaret sırasında ABD Gürcistan'a yardim olarak 100 milyon dolar ayırdı. Bundan başka ABD Gürcistan'a iki karakol gemisini de hediye etti.

ᲞᲣᲚᲔᲘᲛᲐᲜ ᲓᲔᲛᲘᲠᲔᲚᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲘᲗ

ᲘᲐᲠᲐᲒᲕᲔᲗᲘᲡ, ᲘᲡᲘᲯ-ᲧᲣᲚᲘᲡ ᲤᲝ-ᲜᲐᲨᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲛᲝᲕᲣᲧᲝ ᲝᲣᲚᲔᲡᲘᲡ ᲓᲐᲪᲕᲘᲗ ᲙᲐᲪᲝᲑᲠᲘᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲪᲕᲐ ᲓᲐ ᲐᲦᲠᲫᲘᲜᲔᲑᲘᲡ ᲤᲝᲜᲓᲘᲡ ᲛᲘᲗᲐᲜᲐᲓᲘ, ᲑᲝᲚᲝᲗᲘᲗ ᲒᲐᲛᲝᲕᲘᲓᲐ ᲗᲣᲠᲥᲗᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲙᲠᲘᲖᲘᲡᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲘᲚᲘ ᲒᲘᲠᲯᲘᲡ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘ Ბ. ᲓᲔᲛᲘᲠᲔᲚᲘ. ᲗᲣᲐ ᲐᲖᲘᲐᲡ ᲙᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲗᲣᲠᲥᲔᲗᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲐᲠ ᲣᲜᲓᲐ ᲕᲘᲣᲧᲠᲝᲗ ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲛᲘᲜᲓᲝᲚᲘᲗ ᲙᲕᲔᲧᲜᲘᲡ ᲒᲐᲒᲚᲔᲜᲘᲡ ᲙᲕᲔᲨ ᲛᲘᲜᲓᲝᲚᲘᲗ ᲠᲔᲒᲘᲝᲜᲘᲡ. ᲔᲡ ᲠᲔᲒᲘᲝᲜᲘ ᲨᲔᲡᲮᲓᲝᲛᲐ ᲛᲘᲐᲪᲐᲕᲓᲐ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚ ᲗᲣᲠᲥ ᲮᲔᲚᲝᲕᲐᲜᲗᲐ ᲨᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲚᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲣᲤᲔᲚᲘ ᲙᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲘᲡᲒᲐᲜ ᲓᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲛᲘᲡᲒᲐᲜ ᲙᲕᲔᲧᲜᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲧᲝᲤᲘᲡ ᲓᲐᲪᲕᲘᲗ ᲗᲐᲜᲐᲛᲨᲠᲝᲛᲚᲝᲑᲘᲡ, ᲙᲔᲗᲘᲚᲓᲦᲔᲝᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲨᲕᲘᲓᲝᲑᲘᲡ ᲠᲔᲒᲘᲝᲜᲐᲚᲣᲠ ᲣᲜᲓᲐ ᲘᲥᲪᲔᲡ. ᲮᲡᲜᲘᲗᲘ ᲒᲐᲛᲝᲕᲘᲓᲐ ᲗᲣᲠᲥᲔᲗᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐ ᲨᲠᲘᲡ ᲨᲔᲣᲚᲔᲑᲐ ᲓᲐ ᲐᲦᲠᲫᲘᲜᲔᲑᲘᲡ ᲤᲝᲜᲓᲘᲡ ᲛᲘᲗᲐᲜᲐᲓᲘ ᲑᲐᲠᲑᲐᲠᲔᲡᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲘᲚᲘ ᲒᲘᲠᲯᲘᲡ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢ

დოკუმენტი

მკითხველთა თხოვნით

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა ერთი ჯგუფის, აგრეთვე აღმოსავლეთმცოდნეთურქოლოგების თხოვნით, ვაქვეყნებთ დეკლარაციას საქართველოსა და თურქეთის რესპუბლიკას შორის თანამშრომლობის გაღრმავების შესახებ.

GÜRCİSTAN İLE TÜRKİYE CUMHURİYETİ ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİNİN DERİNLEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN DEKLARASYON

Gürcistan ile Türkiye Cumhuriyeti (bundan sonra Taraflar olarak anılacaklardır).

İki dost ve komşu ülke arasındaki işbirliğine yeni boyutlar kazandıran, 30 Temmuz 1992 tarihli Dostluk, İşbirliği ve İyi Komşuluk Anlaşması'nın hükümlerinden hareketle,

Bölge ülkelerinde barış, istikrar ve güvenliğin temini için ortak çaba göstermenin ve bölge ülkelerinin aralarındaki çatışmaları barışçı yollardan çözmelerinin ve ortak geleceklerini birlikte inşa etmelerinin önemini vurgulayarak,

Siyasi çoğulculuğa, hukukun üstünlüğüne, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygıya dayanan demokratik hukuk devletinin ve piyasa ekonomisinin oluşturduğu ortak değerler istikametindeki işbirliğinin geliştirilmesinin önemini vurgulayarak ve bu işbirliğine özel bir değer atfederek,

Birleşmiş Milletler Yasasının amaç ve ilkelerine, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatının temel belgelerine, ayrıca Helsinki Nihai Senedi ve Paris Şartı ile AGİT Budapeşte ve Lizbon Zirvelerinin sonuç belgelerine atıfta bulunarak,

Aralarındaki işbirliğini çok yönlü biçimde geliştirme amaç ve kararlılıklarını ortaya koyarak,

Aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır:

1. Taraflar, aralarında mevcut olan dostluk ve iyi komşuluk ilişkilerini egemenliğe, sınırların dokunulmazlığına ve toprak bütünlüğüne saygı esasları çerçevesinde geliştirecek, anlaşmazlık konularını içişlerine karışmama ve uluslararası hukuka uygun olarak barışçı yollardan çözümleyecekler, bu ilkelere aykırı tüm davranışlara karşı müşterek çaba içinde bulunacaklardır.

Taraflar, aralarında mevcut olan dostluk ve iyi komşuluk ilişkilerinden hareketle, iki ülke arasındaki işbirliğini daha da geliştirmek amacıyla siyasi, ekonomik, sosyal alanlarda ve güvenlik konularında gerekli mekanizmaları oluşturacak ve geliştireceklerdir.

2. Taraflar, Avrupa bütünleşme sürecine atfettikleri önemi vurgulayarak, bu sürecin belirlediği çağdaş değer ve ideallere bağlılıklarını teyid ve bu ortak değerler zemininde birlikte çalışmayı sürdüreceklerini beyan etmişlerdir.

3. Taraflar, Birleşmiş Milletler ve AGİT belgelerinde yeralan ilkelere uyulmasının güvenliğin tesisi ve güçlendirilmesi bakımından taşıdığı öneme işaret etmiş ve AGİT Lizbon Zirvesi'nde kabul olunan "XXI Yüzyılda Avrupa İçin Geniş ve Kapsamlı Güvenlik Modeli Bildirisi" esaslarına bağlılıklarını teyid etmişlerdir.

4. Taraflar, çatışmaların başta ikili diyalog olmak üzere, barışçı yollardan çözüme kavuşturulmasını ve yeni çatışmaların ortaya çıkması tehlikesinin önlenmesini sağlayacak önlemlerin alınmasını, uluslararası barış ve güvenliğin muhafazası ve Avrupa'da kalıcı bir istikrar ve güven ortamı yaratılmasının ön şartı olduğunu kaydetmişlerdir.

5. Taraflar, bölgelerinde barış ve güvenliğin ancak uluslararası hukuk kurallarına ve bu çerçevede özellikle, devletlerin egemenliğine, siyasi eşitliğine, toprak bütünlüğüne saygı, sınırların kuvvet yoluyla değiştirilmezliği, içişlerine karışmama, tek taraflı emrivakilerden kaçınma ve ihtilafların barışçı yollardan çözüme kavuşturulması ilkelerine riayetle kalıcı biçimde muhafazasının sağlanabileceğine dair inançlarını teyid etmişlerdir.

6. Taraflar, bu anlayışla bölgesel sorunların, bu meyanda Abhazya meselesinin, ülkelerin egemenliklerine toprak bütünlüklerine ve uluslararası sınırlara halel getirmeyecek bir şekilde, barışçı yollardan çözümlenmesi gereğini vurgulamışlardır.

7. Taraflar, Azerbaycan-Ermenistan çatışmasının barışçı yollardan çözüme kavuşturulması doğrultusunda devam eden girişimlere ve Yukarı Karabağ sorununu ele alan Minsk Grubu çalışmalarına atıfta bulunarak, AGİT Lizbon Zirvesi sonuçları çerçevesinde daha etkin ve kararlı adımlar atılmasının önemine işaret etmişlerdir.

8. Taraflar, ikili işbirliğinin derinleştirilmesi yönündeki kararlılıklarını teyid ederek, Kafkasya'da istikrarın sağlanmasının bölgesel işbirliği açısından yeni olanaklar doğuracağına işaret etmişler, Kafkasya'nın en kısa zamanda bir barış, istikrar ve işbirliği coğrafyasına dönüştürülmesine olan inançlarını ve bu yönde çalışma azimlerini teyid etmişler, esasen bu anlayışı yansıtan Gürcistan Cumhurbaşkanı'nın "Barışçı Kafkasya" girişiminin taşıdığı önemi vurgulamışlardır.

9. Taraflar, insan haklarının en vahim ihlalini teşkil eden, temel hak ve özgürlükler ile demokrasinin tahrip edilmesini amaçlayan, ülkelerin toprak bütünlüğünü ve güvenliğini tehdit eden, meşru, anayasal yollarla işbaşına gelmiş olan Hükümetlerin istikrarını hukuk dışı yollardan bozmaya çalışan, çoğulcu sivil toplumun temellerini sarsmayı hedefleyen her türlü şiddet eylemlerini, bölücü faaliyetleri, eczümle bütün şekil ve tezahürleriyle terörü şiddetle kınamışlar, bu doğrultuda ortak mücadele kararlılıklarını ve işbirliğini geliştirme iradelerini bir kere daha ortaya koymuşlardır.

İSTEĞİNİZ ÜZERİNE

İvane Cavahişvili Tiflis Devlet Üniversitesi, doğubilimciler, türkologların istekleri üzerine "Gürcistan İle Türkiye Cumhuriyeti Arasindaki İşbirliğinin Derinleştirilmesine İlişkin Deklarasyon'un" Türkçe metnini yayınlıyoruz.

10. Taraflar, Hazar Denizi, Karadeniz ve Akdeniz havzalarında yeralan ülkeler arasında ticari ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi için birlikte çalışmaya ve bu doğrultuda her türlü katkıda bulunmaya hazır olduklarını beyan etmişlerdir.

Bu anlayışla, Taraflar, Karadeniz'in bir barış, istikrar ve refah denizine dönüşmesinde Karadeniz Ekonomik İşbirliği'nin (KEİ) önemli bir rol oynayacağı yönündeki inançlarını vurgulayarak, iki ülkenin şimdiye dek KEİ çerçevesinde göstermiş oldukları yakın işbirliği ve dayanışmayı memnuniyetle karşıladıklarını ifade etmişler ve KEİ'nin Türkiye ve Gürcistan arasındaki ikili ilişkileri daha da güçlendirerek aralarındaki işbirliğine çok taraflı bir boyut kazandırdığına işaret etmişlerdir.

11. Taraflar, Avrasya Ulaştırma Koridorunun faaliyete geçirilmesi yönünde alınan kararlar ile ilgili uygulamanın hızlandırılması gereğini vurgulayarak, bu büyük çaplı, küresel boyutlar taşıyan projenin gerçekleştirilmesinin gerek iki ülkenin gerek bölgenin kalkınmasına ve ortak refahına çok yönlü bir katkı teşkil edeceği hususunda görüş birliğine varmışlardır.

12. Taraflar, Hazar Denizi ve Orta Asya petrol havzasından çıkarılacak petrolün dünya piyasasına ulaştırılmasının bölgenin ortak refahı ve siyasi istikrarı açısından özellikle önem taşıdığını kaydetmişlerdir.

Taraflar, Hazar Denizi ve Orta Asya petrol havzasından çıkarılacak petrolün kaydadeğer bölümünün, Gürcistan ve Türkiye topraklarından geçerek Akdeniz ve uluslararası piyasalara ulaştırılmasında kullanılacak ana petrol boru hattının bir an evvel gerçekleştirilmesine ilişkin arzu ve beklentilerini yinelemişlerdir.

Taraflar, Bakü-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı olarak adlandırılan ve diğer güzergah seçeneklerine nazaran teknik yönden uygulanabilirliğe, ekonomik, stratejik ve çevresel üstünlüklere sahip bulunan, ilgili Hükümet ve çevreler tarafından giderek daha fazla desteklenen petrol boru hattı güzergahına ilişkin olarak Dünya Bankası ile işbirliği halinde başlatılmış bulunan "Bakü-Ceyhan Boru Hattı Projesi Fizibilite Etüdü ve Çevresel Etki Değerlendirme Çalışması"nın süratle sonuçlandırılmasına ve anılan boru hattının hizmete girmesine ilişkin iradelerini beyan etmişlerdir.

13. Taraflar, ikili ekonomik ve ticari işbirliğinin daha da geliştirilmesi için gereken imkan ve potansiyelin mevcut olduğunu kaydederek, bu çerçevede alınan kararların uygulanmasının yakından izlenmesini ve ihtiyaç görüldüğü takdirde ilave tedbirler alınmasını kararlaştırmışlardır.

14. Taraflar, karşılıklı ahdi yükümlülükleri çerçevesinde iletişim, ulaştırma, enerji, tarım, bilim, teknoloji, çevre, kültür, turizm ve spor alanlarındaki mevcut işbirliğini güçlendirerek geliştirme iradelerini yinelemişlerdir.

15. Taraflar, iki ülke mali kuruluşları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi, para-kredi, bankacılık ve gümrük alanlarında yakın işbirliğinde bulunulması amacıyla çaba sarfetmeyi kararlaştırmışlardır. Bu çerçevede, iki ülke Hükümetleri ve yetkili kuruluşlarının somut programlar hazırlamaları ve bu doğrultuda uygulamaya dönük tedbirler almaları hususunda mutabakata varılmıştır.

16. Taraflar, karşılıklı yarar esasına dayanarak, Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansının nihai belgelerini de dikkate alarak, çevrenin etkin olarak korunmasını sağlamak amacıyla işbirliğini geliştirmeyi kararlaştırmışlardır.

Taraflar, sınıraşan Çoruh Nehri ile ilgili konularda iki ülke arasında varolan dostluk ve iyi komşuluk ilişkileri çerçevesinde işbirliğini sürdüreceklerini ve bir ortak enerji projesi üzerinde çalışacaklarını kaydetmişlerdir.

17. Taraflar, iki dost ve komşu ülke arasındaki işbirliği mekanizmalarının güçlendirilmesinin gereğine işaret ederek, iki ülke Dışişleri Bakanlıkları arasında düzenli istişareler yapılmasının önemini vurgulamışlardır.

18. Taraflar, yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleri arasındaki ilişkilerin geliştirilmesini, Gürcistan-Türkiye İşbirliğinin önemli bir boyutu olarak mütalaa ettiklerini vurgulamışlardır.

19. Taraflar, yasama organları arasındaki ilişkilerin daha da geliştirilmesi, demokratik kurumlararası işbirliğinin güçlendirilmesi ve bu bağlamda bilgi ve deneyimlerin teati edilmesi hususuna atfettikleri önemi beyan etmişlerdir.

İşbu Deklarasyon, Tiflis'de 14 Temmuz 1997 tarihinde Türk ve Gürcü dillerinde ikişer nüsha halinde düzenlenmiş olup, her iki metin de aynı derecede geçerlidir.

EDUARD ŞEVARDNADZE
GÜRCİSTAN CUMHURBAŞKANI

SÜLEYMAN DEMİREL
TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI

გასტროლების ეძო

ორი სასაზღვრო კატარღა - ანსამბლ „რუსთავს“

ANZOR ERKOMAÏŞVİLİ

Gürcistan Halk Sanatçısı, Gürcü halk müziği uzmanı, ünlü şarkıcı ve koro şefi, Zakarya Paliaşvili ödülü sahibi Anzor Erkomaişvili 1940 yılında Batum'da doğdu. Çocukluk zamanından Gürcü halk şarkısı sevip tanınmış şarkıcıları olan Erkomaişvililerin güzel geleneklerini sürdürdü. A. E. 1969'da Tiflis Devlet Konservatuvarını bitirdi. Konservatuvarda öğrenirken "Gordela" adındaki bir topluluk, 1968 yılında ise "Rustavi" Topluluğu kurdu. A. E. yüzlerce eski Gürcü halk şarkılarını yeniden canlandırıp teype aldı. ABD'de, Japonya'da Gürcü halk şarkısı topluluklarının kurulmasına katılıyordu. A. E. "Rustavi" topluluğu vasıtasıyla bütün Dünyaya Gürcü folklor şarkılarını ve oyunlarını tanıttı.

ახლახან თურქეთიდან დაბრუნდა საქართველოს სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო დამსახურებული ანსამბლი „რუსთავი“. მოხდა ისე, რომ ამ სახელგანთქმულმა კოლექტივმა, წელს უკვე მეორედ იმოგზაურა ჩვენს მეზობელ ერთ-ერთ უდიდეს სახელმწიფოში.

— მაინც, როგორ და რანაირად? ცნობილია, რომ „საბაზრო ეკონომიკამ“ გაიძულა გასტროლებიც და წასვლა-წამოსვლაც, — ჰკითხა „საქართველოს რესპუბლიკის“ კორესპონდენტმა ანსამბლ „რუსთავის“ სამხატვრო ხელმძღვანელს, ჩვენს ანზორ ერქომაიშვილს, რომელმაც ასე განმარტა კორესპონდენტის ეს გაკვირვება:

– ყველაფერი დაიწყო იმით, რომ ქართველ მუსიკისმოყვარულთათვის კარგად ცნობილმა პიროვნებამ იბერია ომკანმა (შელამეილი), რომელიც ხელმძღვანელობს ქ. ბურსის ქართულ ანსამბლ „ბათუმს“ და, რომელიც არაერთხელ გამოსულა თავისი ანსამბლით საქართველოში, წარგვადგინა სტამბოლის მუსიკალურ-საკონცერტო ფირმა „ჯემრეს“ ხელმძღვანელ ბაგონ ილჯამ დიმღისთან, რომელიც წარმომობით ქართველია, მისი ქართული სახელი და გვარია ილია ბოლქვაძე.

ბაგონი ილია დაინტერესდა ჩვენით და გადაწყვიტა ქართული კულტურის დღეები ჩაეტარებინა თურქეთში. მან მარგში მიიწვია ანსამბლი „რუსთავი“, გამოჩენილი პიანისტი ელისო ბოლქვაძე და გიტარისტი ტარიელ ბერიმელაძე.

მთელი ამ ღონისძიების დაფინანსება ფირმა „ჯემრემ“ იკისრა. ვეხოვრობდით შესანიშნავ პირობებში, კონცერტებიც უდიდეს წარმატებით ჩაგარდა, განსაკუთრებული აღიარება ხვდა წილად ჩვენს სახელოვან მუსიკოს ელისო ბოლქვაძეს, რომლის ბრწყინვალე საშემსრულებლო ოსტატობამ მოხიბლა თურქი მაყურებელი. წარმატებით გამოვიდა აგრეთვე გიტარისტი ტარიელ ბერიმელაძე.

„რუსთავმა“ სტამბოლში ორი კონცერტი გამართა „ჯემალ რეშით რეის“ შეგად პრესტიჟულ საკონცერტო დარბაზში.

კონცერტებს დაესწრო სტამბოლის „მაღალი საზოგადოება“, მათ შორის იყო პოპულარული მომღერალი ზულფუ ლიანელი. როგორც გვითხრეს, იგი წარმოშობით ართვინელია და თურქეთში უდიდესი ავტორიტეტით სარგებლობს. კონცერტის შემდეგ ზულფუ ლიანელი შეხვდა ანსამბლის წევრებს და დიდი მადლობა გადაუხადა მათ.

რამდენიმე დღეში გაჰვთ „მილიეთის“ ფურცლებზე დაიბეჭდა მისი აღფრთოვანებული, ვრცელი რეცენზია ანსამბლ „რუსთავის“ კონცერტის შესახებ, სათაურით „მსოფლიოს კეთილშობილური გრადიციები“, რომელიც 28 მაისს „ხიდის“ ფურცლებზე დაიბეჭდა.

სტამბოლის შემდეგ ჩვენი კონცერტები გაიმართა ანტალიის ახლად ამენებულ კულტურის ცენტრში, სადაც, აგრეთვე, დიდი წარმატებით გამოვედით.

ჩვენი პირველი 10-დღიანი ტურნე თურქეთში დამთავრდა. ბატონმა ილია ბოლქვაძემ შესანიშნავად გეიმასპინძლა და კმაყოფილები გამოგვისტუმრა საქართველოში.

თურქეთიდან დაბრუნების შემდეგ ერთი თვეც არ იყო გასული, რომ ბაგონი ილია თბილისში გვეწვია და კონტრაქტი დადო ანსამბლ „რუსთავთან“, 1998 წლის ბოლომდე. იგი აპირებს ანსამბლის საგასტროლოდ მიწვევას არა მარტო თურქეთში, არამედ მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში.

ბაგონი ილია დაინტერესებულია ქართული კულტურა გააცნოს თურქეთს, თურქეთსა და საქართველოს შორის მოხდეს კულტურული გაცვლა, რადგან ეს კიდევ უფრო დაახლოებს მეზობელ ხალხებს. იგი ზრუნავს საქართველოსა და თურქეთს შორის იყოს მეგობრული, კეთილმეზობლური დამოკიდებულება.

ილია ბოლქვაძის მშობლები ანიფუ და დურსუნ ბოლქვაძეები თურქეთში არიან დაბადებულნი, ხოლო მისი ბებია და ბაბუა აიმე და ჰამშა ბოლქვაძეები აჭარის ერთ-ერთი სოფლიდან არიან. როცა რუსეთ-თურქეთის ომის შედეგად ორ ქვეყანას შორის ახალი საზღვარი დაიდო, ილიას ბაბუა – ჰამშა გაექცა რუსებს და თურქეთში დასახლდა, მისი ორი ძმა კი აჭარაში დარჩა. ჰამშა ბოლქვაძე ჩაიდა ბოლუს ოლქში, ქ. დუმჯუს ახლოს თავი მოუყარა ბაგონი ილია დღესაც დიდი სიყვარულით იგონებს თავის ბრძენ წინაპარს ჰამშა ბოლქვაძეს.

ილიას ჰყავს მეუღლე, აიშეგული, კეთილშობილი ქალბატონი, რომელმაც დიდი მრუნეა გამოიჩინა ანსამბლ „რუსთავის“ მიმართ. მათ ჰყავთ ოთხი წლის გოგონა ჯემრე, სწორედ „ჯემრე“ ჰქვია ფირმას, რომელსაც ბაგონი ილია ხელმძღვანელობს.

ჯემრე საოცარი გოგონაა. იგი ჩვენი გასტროლების უმეტეს დროს ანსამბლთან ატარებდა. ძალიან მეიქვარა ჩვენი ქალ-ვაჟები და ერთი წუთით არ შორდებოდა მათ.

„მე ქართველი ვარ, – უთხრა ერთხელ ჯემრემ დედამისს, – რადგან ქართველები ყველაზე მაღლები და ყველაზე ლამაზები არიანო“.

ბოლქვაძეების მთელი ოჯახი სიკეთითაა სავსე. ბაგონმა ილიამ ჩვენთვის ყველაფერი გააკეთა: ვეხოვრობდით საუკეთესო პირობებში, გამოვდიოდით ყველაზე პრესტიჟულ დარბაზებში, მოამზადა ჩვენი ვიდეოფონომასალები და გაგვიკეთა დიდი რეკლამა, ჩვენი ანსამბლი გააცნო თურქეთის უმაღლეს საზოგადოებას.

ჩვენი იქ ყოფნა ბაგონ ილიას დიდძალი ფული დაუჯდა. სულ ათი კონცერტი გავმართეთ და, ცხადია, ამ კონცერტებით დანახარჯის მცირე ნაწილსაც ვერ ამოიგებდა, მაგრამ, როგორც თვითონ აგვიხსნა, მას ურჩევნია ანსამბლის და თავისი პრესტიჟი აამაღლოს: „რუსთავის“ კონცერტებზე ბილეთები უნდა ღირდეს იმდენი, რამდენიც ამ ანსამბლს ეკადრება, და კონცერტებზე უნდა მივიდეს ის, ვინც ღირსია. თურქეთში მხოლოდ „მაღალმა საზოგადოებამ“ შეიძლება გაიგოს ასეთი ხელოვნების ფასი – ასე ფიქრობს ბაგონი ილია და სჯერა, რომ მომავალში ეს ასე იქნება, რადგან „რუსთავის“ კონცერტებზე სასიკეთო კონტურები გამოიკვეთა. ამაზე მეტყველებს პრესა, რომელმაც დიდი შეფასება მისცა ჩვენს გამოსვლებს.

აი, მაგალითად, ასეთი:

სიმღერა ლექსით და რიტმით

მხედრებმა ხმამაღლა შესძახეს, ფეხები მიწაზე დაარტყეს და იქაურობა შეიძრა. მუსიკამ ბრძოლიდან დაბრუნებული გმირის ვაუკაცური მკერდიდან ამოხეთქა და აპლოდისმენტებიან რიტმებად გადაიქცა. დეზებიანი ცხენების ოფლით გაჟღენთილ ჰაერს მბრწყინავი ხმლების ჭახაჭუხი შეემატა. იასამნის ლეჩაქიანი ფერია ქალიშვილები ღრუბლებიდან ჩამოვიდნენ და სიწყნარე, სიჩუმე და მშვიდობა იჩურჩულეს, აზიის ზეგნებიდან რძისა და ყვავილების სუნი მოვიდა. სოფლელმა გოგომ მანდილი დააგდო მიწაზე და ბრძოლა აკრძალა.

ჩვენ ვუყურეთ კეთილი მამაკაცების და დაწნილთმებიანი ქალების სიყვარულს.

საქართველო მდიდარი კულტურის ქვეყანაა.

ნიჰალ ბენგისთე,
გაზეთი „მილიეთი“.

(რეცენზია უამრავია, მაგრამ ყველგან ნახსენებია ანზორ ერქომაიშვილი, მისი დამსახურება და, ამიგომაც, არაფრით არ მოგვეა ანზორმა ამ რეცენზიების გამოქვეყნების უფლება. რედ.)

ბაგონი ილია დღენიადაგ მრუნავს ანსამბლზე. მან გადაწყვიტა ახალი კოსტუმები შეგვიკეროს (რა დასამალია, კოსტუმები დაგვიძველდა და საშუალებაც არა გვაქვს, რომ განვაახლოთ). იგი არავითარ ხარჯს არ ერიდება, რომ „რუსთავი“ ღირსეულად წარსდგეს მსოფლიოს ელიტარული საზოგადოების წინაშე.

გარდა ამისა, ილია ბოლქვაძე დაინტერესებულია აღვადგინოთ ართვინული მრავალხმიანი სიმღერები. ჩვენ ასეთი ცდა უკვე ჩავაგარეთ და რამდენიმე სიმღერა წარმატებით შევასრულეთ კონცერტებზე.

უნდა გენახათ ბაგონი ილიას ღიმილიანი, კმაყოფილი სახე, როცა მაყურებელი ფეხზე ამდგარი ჩვენთან ერთად მღეროდა ძველ ართვინულ სიმღერებს.

უნდა გულწრფელად ვთქვა: ანსამბლმა „რუსთავმა“ მსოფლიოს მრავალი ქვეყანა მოიარა, შეეხვედრილვართ სხვადასხვა იმპრესარიოებს, მათ შორის ბევრ შესანიშნავ ადამიანს, მაგრამ ბაგონი ილიას მსგავსი პიროვნება ჯერ არ გვინახავს.

ილია ბოლქვაძე და მისი ქალიშვილი ჯემრე

იხ. მე-8 გვ.

გასტროლების ეპო

ორი სასაზღვრო კატარღა - ანსამბლ „რუსთავს“

— ახლა, ერთი-ორი სიტყვა, იქნებ მეორედ გამგზავრება ზეც თქვათ?

– თურქეთში, მეორედ, 12 ივნისს გავემგზავრეთ და მონაწილეობა მივიღეთ ბოსფორის პირველ საერთაშორისო ფესტივალში, სადაც მონაწილეობდნენ: ალექსანდროვის სახელობის რუსეთის წითელდროშოვანი წითელი არმიის ანსამბლი, თურქეთის მუნიციპალიტეტის დიდი სიმფონიური ორკესტრი, „ფლამენგო“ – მოცეკვავეთა ანსამბლი ესპანეთიდან, ჯაზ-ანსამბლი სენეგალიდან, ჯაზის ვარსკვლავები თურქეთიდან, სამხრეთ კორეის ანსამბლი, „როკ-კონცერტი შოტლანდიიდან – „ფიშ“, დიდი ბრიტანეთის ანსამბლი „ზგა კონცერტიასკენ“, ჯაზ-გრიო ქაბულიდან და ანსამბლი „რუსთავი“.

ფესტივალი კარგად იყო ორგანიზებული, თურქეთის მთავრობამ, საერთოდ, დიდი ყურადღება გამოიჩინა მის მიმართ. ჩვენი პირველი კონცერტი 3 ივნისს ღამის 10 საათზე ვაიმართა სტამბოლში (იქ დიდი სიცხის გამო, კონცერტები ვეიან ღამით იწყება) „ბაპჩე შეპირის“ ამფითეატრში, რომელიც 5000 მაყურებელს იტევს. კონცერტს დიდი წარმატება სდა წილად. აღსანიშნავია, რომ შუა კონცერტის დროს ვაწვიმდა, მაგრამ არავინ გასულა და კონცერტის ბოლოს დიდსანს ტრიალებდა ოვაციები (გასაკვირია, ეს იყო პირველი და უკანასკნელი წვიმა ჩვენი იქ ყოფნის დროს 40 დღის განმავლობაში).

სტამბოლში ოთხი კონცერტი გავმართეთ საუკეთესო საკონცერტო დარბაზებში. ვეხოვრობდით ხუთვარსკვლავიან, მაღალი კლასის სასტუმროებში, ვვესასურებოდა „მერსედესის“ მარკის ავტობუსი და კონცერტისგან თავისუფალ დროს ექსკურსიებზე დავდიოდით. მოკლედ, ვცხოვრობდით ფუფუნებაში.

ერთ დღეს ბაგონმა ილიამ ჩვენთვის დაიქირავა მოზრდილი კატარღა და ბოსფორზე სეირნობა მოაწყო.

ვისაც ბოსფორის სრუტე არ უნახავს, ძნელია წარმოიდგინოს მსგავსი სილამაზე. განსაკუთრებით ლამაზია იგი მზის ჩასვლისას. ჩვენ მივეცურავდით ბოსფორის ახალი ხიდების ქვეშ, რომელთა სიგრძე რამდენიმე კილომეტრს აღემატება. ეს ხიდები აერთებს სგამბოლის ევროპულ და აზიურ ნაწილებს. ჩვენი კატარღა ორჯერ მიადგა ნაპირს, სადაც განთქმული მაწვნით, ყაყაოთა და ნაყინით გაგვიმასპინძლდნენ. იქ ბლომად იყვნენ ტურისტები, რომლებიც ინტერესით შეჰყურებდნენ პატარა გემს, რომლის მგზავრებმა „უცნაური“ სიმღერები დაგვგუნეს. ბოსფორის სილამაზით მოხიბლული ბიჭები შეუსვენებლად მღეროდნენ. ამასობაში დაღამდა, ნაპირებზე ნათურები აკაიფდა, ზღაპარში თუ გვინახავს მსგავსი სილამაზე. მიცურავდა კატარღა ბოსფორის სრუტეზე და ქართული სიმღერა ნიავივით მიჰყვებოდა გალღებს. ეს იყო ჩვენი გასტროლის ერთ-ერთი ულამაზესი დღე.

მომდევო დღეებში ბაგონმა ილიამ ვვაჩვენა სგამბოლთან ახლომდებარე საკურორტო ქალაქები, რომლებიც სილამაზითა და მომსახურების მაღალი დონით მსოფლიოს განთქმულ კურორტებს არ ჩამოუვარდება.

თურქეთი ახლა დიდი ნაბიჯებით მიიწევს წინ. ყველგან გაჩაღებულია მშენებლობა, განსაკუთრებით გზების, მეჩეთების, კულტურული დაწესებულებების, მარგო საბაფულო ამფითეატრები ნებისმიერ დიდ ქვეყანას დაამშვენებდა.

სგამბოლიდან მეტად ემაყოფილები ბურსაში გავემგზავრეთ. ბურსის რაიონში ორი კონცერტი ჩავგაართეთ ქ. ინეგოლსა და ქ. იალოვაში.

იალოვის შემდეგ ჩვენი კონცერტი დაგეგმილი იყო ანკარაში. ამ კონცერტს დაესწრნენ საქართველოს საელჩოს წარმომადგენლები თურქეთში ბაგონ ვიქტორ ჭიკაიძის ხელმძღვანელობით. კონცერტზე მიიწვიეს თურქეთის უმაღლესი რანგის გენერალი, რომელიც მოვიდა თავისი მოადგილეებისა და თანამშრომლების დიდი ჯგუფის თანხლებით. მან უზარმაზარი თაიგული მიართვა ანსამბლს სამხედრო სამინისტროს სახელით.

კონცერტი გადაიღო ანკარის ტელევიზიამ. ანკარაში ჩვენი კონცერტი დიდი წარმატებით ჩაგარდა. მაყურებელი დიდხანს არ იშლებოდა და ფეხზე ამდგარი ოვაციებს გვიმართავდა, „ბისს“ ბოლო არ უნანდა.

კონცერტის შემდეგ გენერალმა თავისთან გვიიხმო ანსამბლის ხელმძღვანელები და ბაგონი ვიქტორ ჭიკაიძე. მან უდიდესი კმაყოფილება გამოთქვა კონცერტის გამო, დიდი მადლობა გადაგვიხადა და ბევრი საქებარი სიტყვაც გვითხრა, მერე ბაგონ ვიქტორს მიუბრუნდა: **„მე სულ ვფიქრობდი საქართველოს მიმართ გამომეხატა ჩემი პატივისცემა და ამის საშუალება მომეცა დღეს, ვინაიდან თქვენმა ანსამბლმა შესანიშნავი საჩუქარი გაგვიკეთა — გაგვაცნო ქართველი ხალხის უძველესი ხელოვნება. მე მინდა ამ ანსამბლის სახელით საქართველოს გადავცე ორი სასაზღვრო კატარღა, რომლის ნაკლებობას თქვენ განიცდით“.**

ბაგონი ვიქტორი და მასთან ერთად ჩვენც, აღფროთოვანებული დავრჩით ასეთი ძვირფასი საჩუქრით და დიდი მადლობა გადავუხადეთ მაღალი რანგის სტუმარს.

გამომშვიდობებისას მან სთხოვა ბაგონ ილიას, რომ, თუ შეიძლება შემდგომში რამდენიმე კონცერტი გავმართოთ სამხედროებისათვის, გარდა ამისა, გამოთქვა აზრი, რომ ეს ანსამბლი ანკარაში არსებულმა ყველა ქვეყნის საელჩოებმა უნდა ნახონო. ეს კონცერტები, როგორც ბაგონმა ილიამ თქვა, სექტემბერში იგეგმება.

იმ საღამოს ანკარის ტელევიზიამ შესანიშნაი სიუჟეტი გადასცა ჩვენი კონცერტის შესახებ. ბევრი ითქვა საქართველოსა და მის კულტურაზე. აქვენეს ფრაგმენტები ჩვენი კონცერტიდან და უმაღლესი შეფასება მისცეს ჩვენს გამოსვლას, თანაც გამოთქვეს სურვილი, რომ ეს კონცერტი მთელმა თურქეთმა უნდა ნახოსო.

მეორე დღეს ბაგონმა ვიქტორ ჭიკაიძემ და მისმა მეუღლემ, ქალბატონმა მზიამ, ანსამბლის შესანიშნაი ვახშამი გაუმართეს. ბაგონი ვიქტორი ჩვენი ძველი მეგობარია, იგი „რუსთავს“ გასტროლებზე ასლდა თურქეთში 1990 წელს. იგი შესანიშნავი პიროვნებაა და თურქული ენის ბრწყინვალე სპეციალისტი. ჩვენი გასტროლების პერიოდში არ მოგვეწყენია მისი ყურადღება, იგი დიდ პატივს სცემს ბაგონ ილიას და მოსწონს მისი დამოკიდებულება ჩვენი ანსამბლის მიმართ.

მეორე დილით გამოვეთხოვეთ ჩვენს საყვარელ მასპინძლებს და გეზი აბგალიისაკენ ავიღეთ.

ანგალიაში ერთი კვირა დავრჩით. სიცხე 50 გრადუსზე მეტით იყო, მაგრამ ეს ჩვენ არ გვიგრძენია, რადგან ვცხოვრობდით შესანიშნავ პირობებში. სასტუმროში დიდი აუზი გვქონდა, იქვე ახლოს იყო ზღვაც და მთელი ანსამბლი თავისუფალ დროს პლაჟზე აგარეჯდა. ჩვენი კონცერტი გაიმართა ანგალიის ცნობილ საბაფულო თეატრში, რომელსაც ბევრი უცხოელი ტურისტი დაესწრო. კონცერტი დიდი წარმატებით ჩაგარდა.

ანგალიიდან ბოდრუმს გავემგზავრეთ. ქალაქი ბოდრუმი იშვიათი სილამაზის ზღვისპირა ქალაქია. ძალიან ლამაზია ზღვის სანაპირო, სადაც უამრავი იალქნიანი პატარა გემები დგანან, რომლებიც ტურისტებს ასეირნებენ. ქალაქი სავსეა უცხოელი ტურისტებით. მე მომეჩვენა, რომ მთელი ევროპა ბოდრუმში ჩამოსულა დასასვენებლად, ვინაიდან იქ ნახავი ნებისმიერი ქვეყნის წარმომადგენელს.

ჩვენი კონცერტი გაიმართა ზღვისპირას მდებარე დიდი ციგაჟელის გვერდით მიმენებულ საბაფულო თეატრში. ამ თეატრში მეორედ გამოვედით. პირველად ეს ვიყავით 1990 წელს. ჩვენთან მოვიდნენ მაყურებლები, რომლებიც თურმე აღრე ყოფილან ჩვენს კონცერტზე. ბოდრუმში, ისევე როგორც ანგალიაში, ერთი კვირა დავყავით და იქიდან იზმირში გავემგზავრეთ, სადაც ჩვენი ბოლო კონცერტი გაიმართა.

იზმირი ცნობილია, როგორც ბაზრობებისა და საერთაშორისო გამოფენების ქალაქი. იქ ყოველ წელს იმართება რომელიმე ბაზრობასთან დაკავშირებული ფესტივალი და გალა კონცერტები. ამ კონცერტებისთვის სპეციალურად აუგიათ საბაფულო თეატრონი, რომელიც იმვიათი სილამაზის პარკში მდებარეობს. კონცერტი დიდი წარმატებით ჩაგარდა და ამით დამთავრდა ჩვენი საკონცერტო გასტროლები თურქეთში.

ანსამბლი „რუსთავი“ დარჩა ულად წარსდგა თურქი მაყურებლის წინაშე, ამაზე მეტყველებს მაყურებელთა ოვაციები, ამაზე მეტყველებს პრესა.

ამ წარმატებაში უდიდესი წვლილი მიუძღვის ანსამბლის ხელმძღვანელსა და მთავარ ქორეოგრაფს ფრიდონ სულაბერიძეს, რომლის მაღალი პროფესიონალიზმითა და დასტეკნილი ეკვილიბრიზმით ლადგმულმა ცეკვებმა მაყურებელი აღფროთოვანება გამოიწვია.

მის მიერ დადგმულ კომპოზიციებს პრესა აფასებდა როგორც „განსაცვიფრებელი ქორეოგრაფიისა და ადამიანის შესაძლებლობათა საზღვრებს გადასულ წარმოდგენას“.

ფრიდონ სულაბერიძის სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ მან ამ ამდენრა ჩვენი რეპერტუარი ეკვილიბრების უმრავლესობა მისი ეთხისათვის დამახასიათებელი სულურ სიმღერებზე აკეთა, რაც „რუსთავის“ ეკვილიბრებს შესაძლებელად და სანახაობრივად უფრო მდიდარი და საინტერესო გახადა.

იზმირიდან სგამბოლს გავემგზავრეთ, სადაც დაგეგმილი ფრ „ჯეშრეს“ თანამშრომლები და ბაგონი ილიას ოჯახი. ბაგონმა ილიამ დასამახსოვრებელი გამოსათხოვარი სადამ მოგვიწყო და მეორე დღეს დილ პატივით გამოგვეცხეტრა თბილისში იმ პირობით, რომ სგამბოლში ისევ თურქეთს გავემგზავრებით, ოქტომბერში ფესტივალი აქვს ჩვენი გასტროლები საფრანგეთში, ხოლო შემდეგ როგორც თვითონ ამბობს, ევროპის სხვა ქვეყნებში.

დასასრულ, მინდა აღვნიშნო თურქი ხალხის კეთილგანწყობილი დამოკიდებულება ჩვენ ქვეყნისა და პირადად ჩვენს მიმართ, ეს იგრძნობოდა ყოველ კონცერტზე, ეს იგრძნობოდა ყოველდღიურ ურთიერთობაში.

ჩვენი გასტროლები დაემთხვა თურქეთის პრეზიდენტის – ბაგონ სულეიმან დემირელის ეწვევა საქართველოში, რომელიც ფართოდ გამოუხმაურა ინფორმაციებს პრესა. ამ ვიზიტს დიდ მნიშვნელობა ანიჭებენ თურქი და ქართველი ხალხის ურთიერთგობრობის განმტკიცების საქმეში.

ქალ...

ქართლოს ნიკაბაძე

დასასრული.
დასაწყისი იხ. მეშვიდე გვ.

Milliyet
BASINDA GÜVEN
20 Mart 1997 Perşembe 90.000 TL

"Rustavi" topluluğu Gürcistan halk şarkıları ve danslarıyla Türkiye'de

Rustavi sunar!

GÜRCİSTAN Halk Şarkıları ve Halk Dansları Topluluğu "Rustavi", yarın saat 20.00'de ve cumartesi saat 15.00 ile 20.00'de Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda; 25 ve 26 Mart saat 21.00'de Antalya Kültür Merkezi'nde beş gösteri sunacak.

1968 yılında kurulan ve kuruluşundan bu yana Gürcistan'ın en önemli etkinliklerinde yer alan Rustavi, ülkenin başlıca halk müziği ve dans topluluklarından. Topluluk 1981 yılında "40 Gürcü Folk Şarkısı ve Şiirleri" başlığında albümler çıkardı. Gürcü halk müziğinin en önemli sayılabilecek şarkılarını bir araya getiren bu çalışmayla topluluk Zakaria Paliaşvili Ödülü'nü; 1985 yılında ise balklar arasında özelliğe tepik etmesi nedeniyle Albert Schweitzer Ödülü'nü aldı.

TARİH ÇALIŞMASI

Halk şarkılarını düzenlemeyi ve oynandurmayı kendine amaç edinen topluluk, Gürcistan halkının da bilinmeyen şarkıları ve müzikleri araştırarak repertuarına aldı. Bu yolda ciddi bir sözlü tarih çalışması yapan topluluk, yaşayan tanıkları bulup, şarkıları kayıt edersek ve yeniden düzenleyerek geleneksel müziğe hizmet etti.

Garmon, deli, duduk, salamuri, çoğuri gibi geleneksel enstrümanları çalan topluluk elemanları, aynı zamanda her koro şarkısının bir solist ve her solistin bir koro şarkısını olması gerektiği anlayışıyla çalışıyor.

Ağırlıkla aşk ve savaş temalarındaki şarkı ve danslarıyla, zengin kostümleri ve orkestrasıyla Rustavi topluluğu, Türkiyeli sanatseverlere güzel anılar yaşatacak.

თურქეთის გაზეთებიდან

თურქეთის პრესა ბოლო ხანებში დიდ ყურადღებას უთმობს რვაწლიანი განათლების საკითხის მოგვარებას. როგორც მიმოხილველები აღნიშნავენ, თურქეთის ხელისუფლების წინაშე რვაწლიანი უწყვეტი განათლების საკითხი ძნელად გადასაწყვეტ პრობლემად რჩება. ამისდა მიუხედავად, რვაწლიანი განათლების თორმეტი მუხლიდან, პარლამენტის მიერ მიღებულ ხუთ მუხლს კიდევ სამი მიემატა და, ამრიგად, საკითხების უმრავლესობა მიღებულ იქნა.

თურქეთის გაზეთები აშუქებენ პრემიერ-მინისტრ მესუთ ილმაზის მოგზაურობას შავიზღვისპირეთის ქალაქებში — რიზესა და ტრაპიზონში. მოგზაურობის დროს პრემიერ-მინისტრი ხვდებოდა მოსახლეობას და აცხადებდა, რომ იგი ყურანის კურსებსა და ისლამის სხვა შემსწავლელ სკოლებზე უარს არ ამბობს, მაგრამ, ამასთანავე, ხაზგასმით აღნიშნავდა, რომ ახალი მთავრობა, არავითარ შემთხვევაში, არ დაუშვებს იმას, რომ თურქეთი ირანის ტიპის ქვეყნად იქცეს.

როგორც ცნობილია, სასამართლომ ისლამისტური კეთილდღეობის პარტიის მიმართ საქმე აღძრა აგრეთვე „ეროვნული ახალგაზრდობის ფონდის“ მიმართ, რომელიც აქტიურად თანამშრომლობს ისლამისტური კეთილდღეობის პარტიასთან.

თურქეთის პრესის მიმოხილველები კმაყოფილებით აღნიშნავენ, რომ ირანში შედარებით პრაგრესულმა ძალებმა გაიმარჯვეს. მათი აზრით, ირანის ახალი პრეზიდენტის მუჰამედ ხათამის პირველი ნაბიჯები დამაიმედებელია. ამის დასტურად მოჰყავთ ის ფაქტი, რომ პრეზიდენტმა ახალ მთავრობაში მინისტრად 38 წლის ქალი შეიყვანა, რომელსაც უმაღლესი განათლება აშშ-ში აქვს მიღებული.

თურქეთის პრესა დიდ ყურადღებას უთმობს კვიპროსის თურქულ და ბერძნულ თემთა ლიდერების მოლაპარაკებებს, რომელიც შვეიცარიის ქალაქ მონტრეში გაიმართა. თურქეთს გთვალისწინებული აქვს ჩრდილოეთ კვიპროსის თურქულ რესპუბლიკასთან ინტეგრაციის საკითხების მოგვარება.

კვიპროსის საკითხისადმი თურქეთის ასეთი მიდგომა ზოგიერთი ქვეყნის მისდამი უარყოფითი დამოკიდებულების მიზეზი გახდა. თურქულ გაზეთებში გამოქვეყნებული ცნობების თანახმად, სამხრეთ აფრიკის რესუბლიკამ ემბარგო დაადო თურქეთისათვის შეიარაღებების მიყიდვას. ამ ორ ქვეყანას შორის ადრე დადებული ხელშეკრულების თანახმად, თურქეთს 21,6 მილიონი დოლარის ღირებულების თორმეტი შვეულმფრენი უნდა შეეძინა, რომელთა რაოდენობა შემდეგში ბევრად გაიზრდებოდა. სამხრეთ აფრიკის რესუბლიკის ხელმძღვანელობამ ამ გარიგებაზე უარი განაცხადა ორი მიზეზით: ერთი, რომ შვეულმფრენებს თურქეთის არმია ჩრდილოეთ ირაყში მიმდინარე სამხედრო ოპერაციების დროს ქურთების წინააღმდეგ გამოიყენებდა, მეორე კი ის, რომ თურქეთმა დღემდე ვერ მოაგვარა კვიპროსის საკითხი.

მამუკა ძურიძე.

თანსუ ჩილერი: მე არა ვარ აგენტი!

ოზალის მისია გაგრძელდება

პრემიერ-მინისტრმა მესუთ ილმაზმა ახალი მთავრობის ამოცანების შესახებ საუბრისას გაიხსენა ლეანსამშობლოს პარგიის დამაარსებელი თურგუთ ოზალი. „ეკონომიკაში ჩვენ დაფასრულებთ იმ მისიას, რომელიც 1980 წელს ოზალმა დაიწყო“, – თქვა პრემიერ-მინისტრმა.

„პირველეს ყოვლისა, ჩვენ ჩავაგარებთ რეფორმებს სახელმწიფო დაწესებულებებში. პირველი რიგის ამოცანაა მოსახლეობის აღწერა და ამომრჩეველთა კონგინგენტის გაახალგაზრდავება. პარლამენტი ვერ დაიხვენებს, ვიდრე არ მიიღებს მოგიერთ ახალ კანონს, პირველეს ყოვლისა, იმ კანონებს, რომლებიც საჭიროა რვაწლიანი ერთსაფეხურიანი სავალდებულო ს

ჩვენებურები

ქართული ენა და ქართული კულტურა ყველა ქართველს აერთიანებს

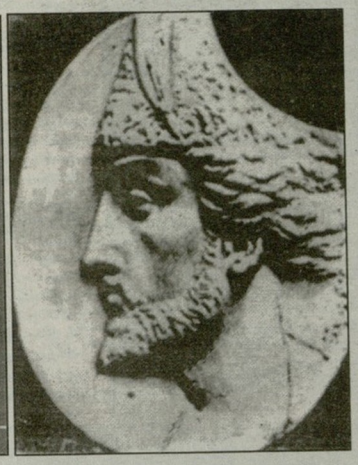

— თქვენი აზრი გაზეთ „ხიდის“ შესახებ.

— ვიცი, რომ ამ დღეებში გაზეთ „ხიდს“ დარსებიდან ხუთი წელი უსრულდება. მას დიდი წვლილი შეაქვს თურქეთ-საქართველოს მეგობრული ურთიერთობის განმტკიცებაში. ეულოცავ გაზეთის რედაქციას დაარსების ხუთი წლისთავის იუბილეს და ვუსურვებ წარმატებას ეურნალისტურ საქმიანობაში.

— ბატონო ბილალ, მოგესალმებით და დიდ კმაყოფილებას გამოვთქვამთ საქართველოში თქვენი ჩამობრძანებით. გაზეთ „ხიდის“ მკითხველები თქვენ კარგად გიცნობენ. თქვენს მიერ თურქულ ენაზე თარგმნილ შოთა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსნის“ აფორიზმები ჩვენს გაზეთში გამოქვეყნდა. ჩვენი მკითხველებისათვის საინტერესო იქნება გვითხრათ თუ რა საქმიანობას ეწევით ამჟამად?

— მაღლობას მოგახსენებთ გულთბილი სიტყვებისათვის.

საქართველოში მეორედ ჩამოვედი. ჩემი პირველი ჩამოსვლის დროს გადავწყვიტე თურქულ ენაზე მეთარგმნა შოთა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსანი“, რომლის აფორიზმები თქვენს გაზეთშიც გამოქვეყნდა. ჩემი აზრით, ძალიან კარგი თარგმანი გამოვიდა. მე კმაყოფილი ვარ, რომ თქვენმა გაზეთმა ჩემი თარგმანით შ. რუსთაველის აფორიზმები დაბეჭდა. როდესაც ამ თარგმანზე ვსაუბრობთ, აუცილებელია გავიხსენოთ დოც. ზეინელაბიდინ მაკასის ღვაწლი, რომელიც გვერდით მედგა ამ საქმეში.

ამჟამად ვმუშაობ ფილოსოფიური ხასიათის რომანზე, რომელშიც მოთხრობილი იქნება სოკრატეს, პლატონის, არისტოტელეს და ევან პოლ სარტრის შესახებ.

მომავალში განზრახული მაქვს დავწერო რომანი ჩემი წინაპრების შესახებ, რომლებიც 1879 წელს საქართველოდან ანატოლიაში გადასახლდნენ, თუმცა, ჯერჯერობით არ ვიცი, როგორ მოვახერხებ ამას.

— თუ შეიძლება თქვენი აზრი საერთაშორისო კონფერენციის შესახებ, რომელშიც თქვენ მონაწილეობდით.

— კონფერენცია, რომელიც უცხოეთში მცხოვრებ თანამემამულეებთან კულტურული კავშირის საქართველოს საზოგადოებამ მოაწყო, ძალიან საინტერესო და კარგი გამოვიდა. მნიშვნელოვანია, აგრეთვე ის, რომ ასეთი კონფერენცია პირველად გაიმართა. პიროვნული თვალსაზრისით, კონფერენცია ჩემთვის ძალიან სასარგებლო გამოდგა, ბევრი მეგობარი შევიძინე, მაგრამ რამდენიმე გამოსვლაში წინა პლანზე იყო წამოწეული რელიგიური ფაქტორი. მე სავსებით ვეთანხმები ქართველ პოეტს ფრიდონ ხალვაშს, რომელმაც აღნიშნა, რომ ქართული ენა და ქართული კულტურა არის ის ფენომენი, რომელიც მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში მცხოვრებ ქართველებს გააერთიანებს.

მე რელიგიის წინააღმდეგი არა ვარ, პირიქით — მორწმუნე ვარ (ბატონ ბილალის გვარი დინდარი, ქართულად მორწმუნეს, ღვთისმოსავს ნიშნავს — რედ. შენიშვნა). იმ ადამიანებისთვის, რომლებიც ერთსა და იმავე მოდგმას (რასას), ერსა და იმავე კულტურას მიეკუთვნებიან, მაგრამ სხვადასხვა რელიგიის აღმსარებელნი არიან, ეერცერთი რელიგია მათი გამაერთიანებელი ფაქტორი ვერ იქნება. გარდა ამისა, ჩემი აზრით რელიგია უფრო პიროვნული (ხასიათის) უნდა იყოს, ვიდრე ეროვნული.

— თუ შეიძლება, ცოტა რამ თქვენი მოღვაწეობის შესახებ.

— პარიზში სორბონის უნივერსიტეტში ფილოსოფიის ისტორიაში სადოქტორო დისერტაციის დაცვის შემდეგ 8 წელიწადი ლექციებს ვკითხულობდი არგრუმის ათათურქის სახელობის უნივერსიტეტში. 1983 წლიდან სამსუნის ცხრამეტი მაისის სახელობის უნივერსიტეტში ლექციებს ვკითხულობ ჩემი სპეციალობით.

წლების განმავლობაში ამავე უნივერსიტეტის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა ინსტიტუტის ჯერ დირექტორის მოადგილედ, შემდეგ კი დირექტორად ვმუშაობდი, ვიყავი პედაგოგიური ფაკულტეტის დეკანის მოადგილე, შემდეგ კი დეკანი. ერთ პერიოდში უნივერსიტეტის პრორექტორადაც ვმუშაობდი. ამჟამად ფილოსოფიის კათედრის გამგე ვარ.

თქვენი გაზეთის საშუალებით მინდა გამოვხატო დიდი სიყვარული და პატივისცემა გაზეთის მკითხველებისა და მთელი ქართველი ხალხის მიმართ.

ესაუბრნენ
მურმან გელთაძე,
აბესალომ იმედაშვილი.

ДАСАСРУЛИ.
ДАСАЗ ЫЫИСИ ИЕ. ЗЕХУЗИЗ ЗЗ.

თურქეთის გაზეთებიდან

(დასასრული)

ბოსფორის სრუტეს კონკურენტი გამოუჩნდა

თურქმა გეოლოგმა პროფ. ენგინ მერიჩმა წამოაყენა საინტერესო იდეა „იშმითის არხის“ მშენებლობისა, რომელიც შავ ზღვას მარმარილოს ზღვასთან დაუკავშირებს და ამგვარად, შეიძლება გახდეს ბოსფორის სრუტის ალტერნატიული საშალვაო გზა.

სტამბოლის უნივერსიტეტის პროფესორი ენგინ მერიჩი ხელმძღვანელობდა იშმითის ყურის გეოლოგიური სტრუქტურის კვლევის სამუშაოებს. მისმა გამოკვლევებმა და აღმოჩენებმა, რომლებიც თავმოყრილია წიგნში „იშმითის ყურის შეთხეული პერიოდის წყობა“ (1995), ნიადაგი შეუმზადეს გიგანტურ პროექტს.

როგორც პრ. ე. მერიჩი ამბობს, ბოსფორის სრუტე 7.000 წლისა, ხოლო მანამდე არსებობდა სხვა სრუტე, რომელიც შავ ზღვას მარმარილოს ზღვასთან აკავშირებდა. იშმითის ყურეში მის მიერ აღმოჩენილია 2 მილიონი წლის ხმელთაშუა ზღვისა და შავიზღვისეული მიკრო და მაკროორგანიზმები, რაც ამტკიცებს იმას, რომ შავი ზღვა უძველესი დროიდან სრუტეებით დაკავშირებული იყო ხმელთაშუა ზღვასთან. სრუტე შავ ზღვასა და მარმარილოს ზღვას შორის დროთა განმავლობაში ჩაიკეტა და მისგან დარჩა მხოლოდ საფანჩის გბა და იშმითის ყურე. პროფ. მერიჩის პროექტის მიხედვით, არხი იშმითის ყურედან შავ ზღვამდე გაიჭრება ძველად არსებული ბუნებრივი სრუტის გრასამუ: იშმითის ყურედან გაიჭრება ერთი არხი საფანთის გბამდე, ხოლო საფანჩის გბიდან კიდევ ერთი არხი მდინარე საქარიამდე. „იშმითის არხის“ პროექტი მოწონდებელია გადაარჩინოს მარმარილოს ზღვა და ბოსფორის სრუტე ბინძურებისაგან და განმუსტოს ვითარება, რომელიც ამჟამად წარმოიქმნა ბოსფორის სრუტესთან დაკავშირებით. ამ პროექტს აქვს დიდი პოლიტიკური, ეკონომიკური და ეკოლოგიური მნიშვნელობა. არხის გაყვანა გააძლიერებს თურქეთის პოზიციას მონტრეს ცნობილი ხელშეკრულების გადასინჯვის შესახებ.

„ᲰᲘᲚᲘᲗᲘᲗ“, 5.07.97.

კოჩი უზბეკეთში საავტომობილო ქარხანას აშენებს

ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ თურქი მილიონერი კოჩი უზბეკეთში აშენებს საავტომობილო ქარხანას. კოჩის ჯგუფის საგარეო ვაჭრობის კომპანიის გენერალურმა დირექტორმა განაცხადა, რომ ქარხანა, რომელიც 75 მილიონი დოლარი დაჯდება, წლიურად 3 ათას მიკროავტობუსსა და მსუბუქ საატვირთო ავტომობილს გამოუშვებს. საჭირო კაპიტალდაბანდებათა 50 პროცენტს კოჩი გაიღებს, 50 პროცენტს კი უზბეკეთის სახელმწიფო. პირველი პროდუქცია 1998 წელს გამოვა.

„ᲠᲐᲓᲘᲝᲡᲢᲘ“, 24.07.97.

თურქულიდან თარგმნა
მურმან გელთაძემ.

Gürcüce Okuma-Yazma Kitabı

DEDA ENA

დედა ენა

HAZIRLAYANLAR

Fahrettin ÇILOĞLU-Rüya ÖZKALKAN

İMEDİ
İSTANBUL - 1995

ბებერი და გოგოები

იყო ერთი დედაბერი; ჰყავდა ორი კოკო.
ეოველთვის მამლის ყივილისას ადვიძებდა კოკოებსა და ერთს მათგანს ჯარაზედ ართვევინებდა ძაფსა, მეორეს თითსტარზედ ახვევინებდა. კოკოებს ადრე ადგომა ეზარებოდათ და სთქვეს: "ბოდი, მამალი მოვკლათ და ჩვენი ბებერი ისე ადრე ვეღარ გაგაღვიძებსო".
ადგნენ და მოჰკლეს. მაგრამ უარესი მოუვიდათ: ბებერს უძილობა სჭირდა, ეგეან ადგომისა ეშინოდა და კოკოებს მამლის ყივილზედ უფრო ადრე დაუწყო ღვიძება.

Kocakarı ve Kızları

Yaşlı bir kadın ve iki kızı vardı. Her zaman horozun ötmesiyle birlikte kızlarını uyandırıyordu. Bunlardan biri çıkrıkla iplik eğiriyor, ikincisi iğe sarıyordu. Kızlar erken kalkmaya üşeniyorlardı ve şöyle dediler: "Gel, horozu öldürelim ve bizim kocakarı artık bizi öyle erken uyandıramaz." Kalktılar ve öldürdüler. Ama daha da kötüsü oldu, Kocakarı uykusuzluk çekiyordu, geç kalkmaktan korkuyordu ve kızlarını horozun ötmesinden de önce uyandırmaya başladı.

ლომი და თაგვი

ლომს ტუეში ეძინა. თაგვმა ტანზედ გადაურბინა. ლომმა გამოიღვიძა და დაიჭირა თაგვი. თაგვმა უთხრა: ვაბიეო და შეგიწყალებო. ლომმა გულიანად გაიცინა და გაუშვა თაგვი. გავიდა რამდენიმე ხანი. მონადირეებმა ლომი დაიჭირეს და თოკით ხეზედ მიაბეს; უნდოდათ მერე მოსულიუვნენ და ეოცხალი წაეეეანათ. მონადირეები რი წავიდნენ, ლომმა საშინელი ღრიალი მორთო. თაგვს შეოესმა, მიიეეეუნა, გადაღრღნა თოკი, გაანთავლუფლა ლომი და უთხრა: "გახსოვს, შენ რომ მე დამცინე? ახლა ხომ ჰხედავ, რომ პატარა თაგვსაც შესძლებია მოწყალება დიდისა და ძლეაგრის ლომისათვისაო!"

Aslan ve Fare

Aslan ormanda uyuyordu. Fare üzerinden hızla geçti. Aslan uyandı ve fareyi yakaladı. Fare, beni serbest bırak ve karşılıksız kalmaz, dedi. Aslan içten güldü ve fareyi serbest bıraktı. Aradan bir zaman geçti. Avcılar aslanı yakaladılar ve iple ağaca bağladılar. Sonra gelmek ve canlı olarak götürmek istiyorlardı. Avcılar gidince, aslan korkunç kükremeye başladı. Fare duydu, yavaşça yaklaştı, ipi kemirdi, aslanın serbest kalmasını sağladı ve şöyle dedi: "Hatırladın mı, hani bana gülmüştün? Şimdi görüyorsun ki, küçük fare de büyük ve güçlü aslana yardım edebilir!"

ხელოვნება

ქართველი ბალეტმაისტერი თურქეთში

ბევრს ჩვენი თანამემამულე უცხოეთის ქვეყნებში მოღვაწეობს. მათ შორისაა ნუკრი მაღალაშვილი, რომელიც შეუღლებთან, ბალეტის მოცეკვავე შეღვა ნემსიწვერიძესთან ერთად თურქეთის ქალაქის მერსინის ოპერისა და ბალეტის თეატრში ეწევა შემოქმედებით მოღვაწეობას.

ქართული ბალეტის სახიქაღულო სკოლისგან რევეგ მაღალაშვილის სკოლა, მოსკოვის ქორეოგრაფიული სასწავლებლისა და ლენინგრადის კონსერვატორიის საბალეტო რეჟისურის ფაკულტეტის კურსდამთავრებულს ბევრი წამყვანი პარტია აქვს შესრულებული მაქარია ფალიაშვილის სახელობის თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრის საბალეტო სპექტაკლებში. რვა წლის წინათ ახალგაზრდა ქორეოგრაფმა ანკარის სახელმწიფო კონსერვატორიამი შეუღლესთან ერთად დაიწყო ბალეტის პედაგოგად მუშაობა. 7 წლის განმავლობაში მათ აღმარდეს არა ერთი ჯერადა მოცეკვავეებისა, რომელთა უმრავლესობა ანკარის და სხვა ქალაქების ოპერისა და ბალეტის თეატრებში წარმატებით ცეკვავენ.

ერთი წლის წინათ კი ნ. მაღალაშვილი ქალაქ მერსინის სახელმწიფო ოპერისა და ბალეტის თეატრის მთავარ ქორეოგრაფად მიიწვიეს. თეატრს სულ ხუთი წლის არსებობის ისტორია აქვს.

მერსინი ერთმილიონიანი ქალაქია. თეატრს საბალეტო დასი ახალგაზრდულია. მეტი წილი მოცეკვეებისა მაღალაშვილისა და ნემსიწვერიძის აღზრდილები არიან. ქორეოგრაფმა უკვე ამავე წლის დასაწყისში დადგა თურქული ხალხური საცეკვაო ილეთების და მოგივების თემაზე თურქი კომპოზიტორის ულვი ქემალ ერბინის მუსიკაზე ერთაქტიანი კლასიკური ბალეტი „ქოჩქარი“ – („მოცეკვავე“) და ბიზე-მჩედრინის „კარმენ-სუიტა“. სპექტაკლებმა დიდი წარმატება დაიმახსოვრეს. ამ ფაქტს გამოეხმაურა თურქული ეურნალი „ოპერა და ბალეტი“, სეზონის დასასრულს კი ბალეტმაისტერმა მინკუსის ბალეტი „დონ-კიხოტი“ უჩვენა მაყურებელს. ეურნალი „ოპერა და ბალეტი“ დასურათებულ სტატიაში აღნიშნავდა: „დონ-კიხოტის“ პრემიერის მაყურებელი 15 წუთი ფეხზე მდგომი ტაშს უკრავდა იმ დღესასწაულს, რომელიც მოხდა მერსინის სახელმწიფო ოპერისა და ბალეტის სცენაზე“. ეს სპექტაკლი ანკარაის ასპენდოსის მეტად ავტორიტეტულ ოპერისა და ბალეტის მეოთხე ფესტივალზე დიდი წარმატებით წარმოადგინეს, რაზეც იგივე ეურნალი ფესტივალის მმართველისას აღნიშნავდა ნუკრი მაღალაშვილისა და მეღვა ნემსიწვერიძის წარმატებულ შემოქმედებით მოღვაწეობას.

დღეს შეუღლეები შეუბულებას თბილისში აგარებენ. – მომავალ სეზონში, – თქვა ქართველმა ბალეტმაისტერმა, – ჩაფიქრებული მაქვს ჩემი ქორეოგრაფიით თეატრში დადგა ბალეტები ეერშვინის „პორგი და ბესი“, პროკოფიევის „რომეო და ჯულიეტა“ და ორი საბალეტო მინიატურა. ჩემი საბალეტო ჯგუფით სიმოვნებით ჩამოვიდოდი თბილისში, ჩემი პროფესიონალიზმის შემფასებელი თბილისელი მაყურებლები არიან. რამდენად იქნება ეს შესაძლებელი, მომავალი გვიჩვენებს.

საქინფორმი.

ინფორმაცია

ფეიზი ჩელები

„დედა ენა“ მაჰმადიანი ქართველებისათვის

გასული წლის ბოლოს მივიღე ამანათი, რომელიც ტეხასიდან ფიზიკოსმა, დოცენტმა ერთულრულ დემირჯანმა გამომიგზავნა. ამანათში აღმოჩნდა 1916 წელს თბილისში დაბეჭდილი მაჰმადიანი ქართველებისთვის გათვალისწინებული იაკობ გოგებაშვილის „დედა ენის“ 37-ე გამოცემის ფოტოასლები.

უნრეულულ დემირჯანს დიდი ჯაფა დადგომია ბიბლიოთეკიდან წიგნის გამოსაგანად, რადგანაც „დედა ენა“ იშვიათი გამოცემების ფონდში იყო დაცული და ხელშე არავის აძლევდნენ.

უნრეულს ყოველისა, ჩემი ეურადღება მიიპყრო იმ გარემოებამ, რომ წიგნი მაჰმადიანი ქართველებისთვის იყო გამოცემული. რა სახის რელიგიური მიდგომა უნდა ყოფილიყო გამოძებნილი ანბანის შესასწავლი სახელმძღვანელოსთვის? სწრაფად გადავშალე ფურცლები და წავაწყდი მოთხრობას, სადაც გადმოცემული იყო მდინარე ჭოროხის ნაპირზე ორი ბიჭის თავგადასავალი. ამ ბიჭებს სახელად ჯემალი და ჯევდეთი ერქვათ. პერსონაჟების სახელები არაბული იყო, მოქმედების ადგილი დასავლეთ საქართველო. სულ ეს იყო.

80 წლის წინათ დაბეჭდილი „დედა ენა“ ისეთი ენით იყო დაწერილი, რომ მე ყველაფერი თავისუფლად გავიგე, რამაც კიდევ უფრო გამაოცა. მხოლოდ ზოგიერთი სიტყვა თანამედროვე სალიტერატურო ქართულისგან განსხვავებულად იყო დაწერილი, მაგალითად, თბილისის ნაცვლად სწერია ტფილისი.

მთელი წიგნი სწრაფად გადავიკითხე.

როგორც ყველა სხვა „დედა ენა“ ესეც „აი აა“-თი იწყებდა. თითქმის ყოველ გვერდზე ხელითაა მინაწერი. მიეხვედი, რომ არაბული ანბანით დაწერილი სიტყვები თურქული იყო. საკმაოდ წაშლილმა და ძნელად წასაკითხმა მინაწერმა კიდევ უფრო დამაინტერესა: განსეოფილებამი „დაწერეთ, ვინ რას აკეთებს?“, – სურათის ქვეშ ოსმალური მინაწერებია: „კაცი მაგიდას აკეთებს“, „კაცი რკინას ჭედავს“. ამგვარ წინადადებებში აიაკკაბ-ის ნაცვლად კუნდრა, კადინ-ის ნაცვლად მადამ-ი სწერია. გვერდები გადავშალე... სიტყვა კამეი, ჯამიშ-ით, ოფოფი – პუდპულ-ით არის გადმოცემული, ფარმაკ-ის ნაცვლად ბარმაკ-ი, კირლანგჩ-ის ნაცვლად კარლანკუშ-ი სწერია.

ამოვიკითხე მინაწერების ავტორის სახელი: სელაპადღინი. ეს ოსმალო ქართულ სიტყვებს ოსმალურად წერდა, ქართული ასოების წერაშიც ვარჯიმობდა.

პირველად ჩემს სიცოცხლეში არ გაებრაზებულვარ წიგნის დაჯღაბნის გამო.

არ ვიცი, რაგომ გამოიჩინა ამ ოსმალომ ასეთი ინტერესი ქართული ენის მიმართ. ეფიქრობ, რომ სელაპადღინ ეფენდის ქართული ენით დაინტერესების მიზეზი დაახლოებით იგივეა, რამაც 27 წლის ფიზიკოსს – ერთულრულ დემირჯანს, ამერიკის შეერთებულ შტატებში სელაპადღინ ეფენდის „დედა ენა“ აპოვნინა.

ნახვამდის.

თურქულიდან თარგმნა
მურმან ბელთაძემ

ღიმილის დოზა

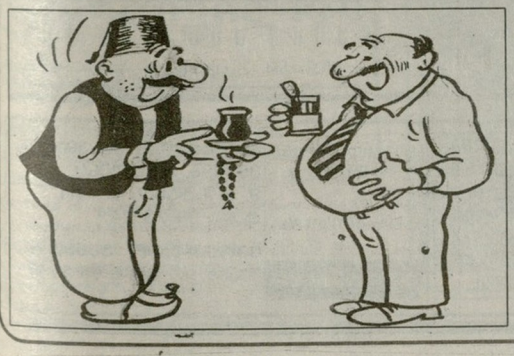

– ჩვენთან თურქეთში ჩაის მამაკაცები მუცლიანი ჭიქებით სვამენ.

– ჩვენთან პირიქით, ჩაის ჭიქებით მუცლიანი კაცები სვამენ.

მხატვარი
ვახტანგ კუცია.

თარგმანი

Nodar Dumbadze

SONSUZLUK YASAK

Türkçesi: ALİ ALTUN
Yayına hazırlayan: MEHCURE KARAÖREN

devam

"Çocuklar hakkında ne söyleyebilirsin?" dedi Baçana.

"Çocuklar çok hareket ederler, kemikleri oluşmamış, aşıkları kendiliğinden oynayıp durur. Bu nedenle güç anlaşılır..."

"Sen ayakkabını nasıl yıpratıyorsun?" dedi papaz İoram birden. Bulika böyle bir soru beklemediğinden hayretle sordu:

"Ben?"

"Evet sen!" Bulika aşağıya uzanarak yatağın altından, topuğu oldukça yıpranmış ayakkabıyı çıkardı ve hayretle elinde çevirdi:

"Ben de oldukça kerataymışım," dedi ve tedirgin olarak elindeki ayakkabıyı yatağın altına fırlattı.

Bunun üzerine üçü birden gülmeye başladılar.

"İoram bey, rüyanızda hiç İsa'yı gördünüz mü?" diye sordu Baçana birden, gülmekten kırılan papaza. Papaz hayretten ağzı açık bir süre ona baktı ve sordu:

"Baçana bey, Tanrı'yı rüyada görmek olası değil. Tanrı'yı görmek olamaz, ancak o gelir senin yanına. Ben bu güne değin böyle bir mutluluğa erişemedim."

"Sesini de mi duymadınız?"

"Bu Tanrı'nın gelmesiyle aynı şey değil mi?"

"Eğer böyleyse niye hizmet ediyorsunuz?"

"Tanrı'ya yaklaşmak, sesini duymak, onun aydınlığına ermek için..."

"O zaman ikimiz de meleklerimizi değiştirmek zorunda kalacağız papaz efendi," dedi Baçana.

"Bu da ne demek?" dedi ve yanıtını bekledi.

"Bir saat önce geldi!"

"Kim?"

"Bizim Tanrı, İsa..." İoram'ın ağzı dili kurudu.

"İsa'nın temel kavramlarından biridir: Der ki: Yalan söyleme!" diye uyardı Baçana'yı titreyen sesiyle.

"Adam gördüğünü söylüyor; sen, ister inanır ister inanmazsın!" dedi Bulika ve İoram'a eliyle, engellerne konuşsun diye işaret etti.

"Sonra?"

Baçana yanıtı geciktirince, beklemekten sıkılan Bulika sordu.

"Ölümden döndürdü, çöle yağmur olarak götürdü, çölü vahaya dönüştürdü, ve bu vahada bir meşeye döndürdü beni, yaşam ilahileri söyletti.

"Yarabbim, Tanrım!" dedi İoram birden.

"İnançsız Tama'nın bu sözleri ağzımdan kaçtı, her şeyi kendi gözümle görünce," deyip gülümsedi Baçana.

"İnanmadın mı?" dedi ve yastığına yaslandı papaz.

"Rüyadayken dizlerine kapandım, fakat uyanıp da sizi ve Bulika'yı görünce içime bir şüphe girdi."

"Yükseldiğinizi hissetmiyor musunuz?" diye sordu İoram ye benzi kül gibi sarardı.

"İoram bey, sizin dine bağlılığınız çok mistik, ayağı yere basmıyor. Gerçekliği yok, eksik yani. Ulaşılacak bir şey değil. Bu rüyadan biraz olsun önemli bir şey kalsaydı elimde..."

"Günah, ölmüştün nerdeyse, durdurdu, bundan daha gerçek ne istiyorsun?" dedi papaz şaşarak.

devamı var

სარედაქციო კოლეგია:
აგესალომ იმედაშვილი (რედაქტორი), ანზორ გასილია, მურმან ბელთაძე, ნელი გურგენიძე, ოთარ დოლიძე, მიხეილ სვანიძე, ნოდარ შენგელია, ჯემალ ძარაზანიშვილი, ნოდარ ჯანაშია.
ტელ.: 99-73-01

მოქალაქეთა საყურადღებოდ!

სს „საქართველოს ბანკმა“ პირველად საქართველოში დანერგა და მიმოქცევაში გაუშვა საერთაშორისო სისტემების VISA და EVROCARD/MASTERCARD-ის პლასტიკური ბარათები, რომლის საშუალებითაც შეგიძლიათ შემდეგი სახის ოპერაციების შესრულება მსოფლიოს ნებისმიერ ქვეყანასა და ქალაქში:

1. ნებისმიერი სახის საქონლის შეძენა სავაჭრო ორგანიზაციებში და მრავალფეროვანი მომსახურების მიღება (სასტუმროს, რესტორნის, ტაქსის ღირებულების გადახდა, მანქანის დაქირავება და სხვა);
2. ბარათიდან ნაღდი ფულის მიღება თქვენთვის სასურველ ბანკებსა და ბანკომატებში;
3. ავიაბილეთებისა და სასტუმროს ღირებულების გადახდა ფასდაკლებით;
4. სატელეფონო და საფოსტო გზავნილების ღირებულების გადახდა;
5. ტვირთების გადაზიდვის ღირებულების გადახდა და სხვა.

ბარათის შეძენის მსურველებმა, გთხოვთ, მოგვმართოთ შემდეგ მისამართზე:
სს „საქართველოს ბანკი“ ქ. თბილისი, პუშკინის ქ № 3.

ტელ: 98-32-58, 98-32-63, 98-32-68.

ყურადღება!

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი შპს „პრესა“ სთავაზობს დაინტერესებულ იურიდიულ და ფიზიკურ პირებს

„საქართველოს საგადასახადო კოდექსის“

ბოლო, ოფიციალურ გამოცემას ყველაზე იაფად, ხელმისაწვდომ ფასებში.

გამსაღებელ იურიდიულ და ფიზიკურ პირებს დიდი რაოდენობით შესყიდვის შემთხვევაში გაეწევათ შეღავათი.

მისამართი: მ. კოსტავას 14, მე-4 სართული

ტელეფონი 93-26-99.

შვილები გიეი, გურამ გურგენიძეები ოჯახებით, ძმა ლევან სამარჩიანი, რძალი გაგიანა ბერულავა, მაზლი კოლია გურგენიძე იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა

ანნა ალექსანდრეს ასული გურგენიძე

პანამიდები 22,23 VIII, 4 სთ. გამოსვენება 24 VIII, 3 სთ. ჭონქაძის ქ. № 9.

დედა ქეთო თავბერიძე, მეუღლე მანანა ფულაძე, შვილები ქეთინო, ლევან სიხარულიძეები, დები დალი, ლილი, გულნაზი სიხარულიძეები, მამიდა საშა სიხარულიძე იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა

ნუგზარ ჯიმშერის ძე სიხარულიძე

პანამეიდი 21-22 VIII, დაკრძალვა 23 VIII 3 სთ. ეკლესიის მასიეი VI მ/რ, კორპუსი 18.

ალ. წულუკიძის სახელობის უროლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის კოლექტივი ღრმა მწუხარებით იუწყება, რომ გარდაიცვალა ქართული უროლოგიური სკოლის ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენელი პროფესორი

ვასილ ბაბუხადია

და თანაგრძნობას უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი შპს „პრესის“ კომპიუტერული ცენტრი სამუშაოდ იწვევს მაღალი კვალიფიკაციის მბეჭდავ-ოპერატორს.

ტელეფონი: 99-06-88.

ყველაზე იაფად ფანჯრის მინა 4 მმ. ზომა 1,3 X 1,6; 1,3 X 2,0. დ.ს.პ. 3,50 X 1,75. ტელ: 23-00-98

სააქციო „ჯი და ჯი“ საზოგადოება

გთავაზობთ საწყობიდან თბილისში

- ✓ ფანჯრისა და სპლიტ-სისტემის კონდიციონერებს
- ✓ ასლგადამღებ აპარატებს
- ✓ საოფისე ავტომატურ სატელეფონო სადგურებს
- ✓ ფაქსებს როგორც თერმო, ასევე ჩვეულებრივ ქაღალდზე
- ✓ ტელეფონის აპარატებს
- ✓ კომპიუტერებსა და პერიფერიას
- ✓ უწყვეტი კვების წყაროებს
- ✓ კედლის და ცეცხლგამძლე სეიფებს
- ✓ ბანკნოტების სათვლელ მანქანებს
- ✓ ვალუტის დეტექტორებს

გარანტია და სერვისი ერთი წელი

ჩვენი მისამართია: ლესელიძის ქ. №4, ☎93-38-34, 93-38-04

ON CLINIC LTD MEDICAL CENTERS

ON CLINIC & UNIMED

თქვენს ოცნებას რეალობად აქცევს!

საუკეთესო ქირურგი-პლასტიკოსები ისრაელიდან გთავაზობენ ყველა სახის პლასტიკურ ოპერაციებს კომპიუტერული დიაგნოსტიკით

პირველად საქართველოში

თმის გადანერგვის უნიკალური მეთოდი

თმის ნერგების გადანერგვის შედეგად პაციენტს თმა ჩვეულებრივად ეზრდება და გაშელოტების პრობლემა სამუდამოდ მოხსნილია!

1. სახის და კისრის კანის დაჭიმვა;
2. ტუჩ-ცხვირის ნაოჭების დასწორება;
3. კანქვეშა ცხიმის მიმოთრევა ამოტუმბვით;
4. მკერდის აწევა, ვადიდება და დამცირება;
5. ტუჩების ფორმის შეცვლა;
6. ღაბაბის მოცილება;
7. შუბლის და წარბების აწევა;
8. მუცლის პლასტიკა;
9. ბარძაყის კანის დაჭიმვა;
10. ქვედა და ზედა ქუთუთოების ფორმის შეცვლა;
11. ცხიმის გადანერგვა (სკულპტურა);
12. ყურის და ცხვირის ფორმის შეცვლა
13. სასქესო ასოს ზომის შეცვლა და სხვა.

დარეკეთ 32 76 78, 35 22 28

ჩვენი მისამართია: ი. აბაშიძის 3 (ყოფილი ბარნოვის 91)

საქართველოს რესპუბლიკა
САКАРТВЕЛОС РЕСПУБЛИКА
SAKARTVELOS RESPUBLIKA
გამომცემელი - შპს „პრესა“

სარედაქციო კოლეგია: არმაგ სანებლიძე (მთავარი რედაქტორი), ვახტანგ აბაშიძე, ალეკო ასლანიშვილი, ნანული ბარათაშვილი, ანზორ ბასილაია, გურამ ბოგვერაძე, რუსუდან ლორთქიფანიძე, არჩილ მანჯგალაძე, ბონდო მძინარაშვილი, რუსლან რუსია, სპარტაკ ქობულია, მიხეილ ჭკუასელი, ბადრი ხატიძე, ოთარ ხუციშვილი.

ნოზარის მორიგე რედაქტორი ალეკო ასლანიშვილი.

ინდექსი 66434

რედაქციის მისამართი: 380096, თბილისი, მ. კოსტავას ქ. №14. ტელ: 99-73-24.

სარეკლამო განყოფილება — ტელ: 93-28-13.